

Peregrijn

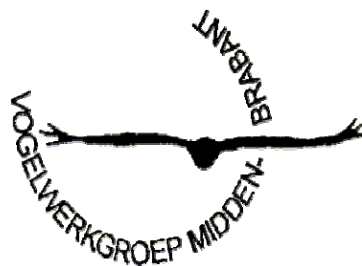
p e r i o d i e k

Nr. **4**

september 2007

Vogelwerkgroep Midden-Brabant heeft als doelstelling de in het wild levende vogels te bestuderen en deze vogels met hun leefgebieden te beschermen. De vereniging streeft deze doelen na door:

- Vogelstudie
- Vogelbescherming
- Natuurbeheer
- Voorlichting/educatie

Nieuw redactieadres!

Jan van Rijsewijk
Kloosterstraat 54
5175BJ Loon op Zand
0416361503
jmvanrijsewijk@home.nl

inditNUMMER

- onzevoorzitter
- oeverzwaluwwandleemkuilennicohilgers
- steljevoor
- huiszwaluwwendiessenpeerbusink
- desteenuiljanvanrijsewijk
- fotokwis
- stelling...victorreteIhelmrich
- vernieuwdewebsitejobvandenhoven
- broedvogelslogtsebaanwielpoelmans

ORGANISATIE

Voorzitter	Peer Busink
Secretaris	Wiel Poelmans
Penningmeester(a.i.)	Loek Hilgers
Bestuurslid	Peter van Gestel
Bestuurslid	Eric Stols

Contributie

Gewone leden	€25,- per jaar
Huisgenoot leden	€10,- per jaar
Leden tot 25 jaar	€10,- per jaar
Losse abonnementen Peregrijn	€12.50 per jaar
Gironummer	3531190
Kamer v. Koophandelnr.	V.259.382

Inventarisaties/tellingen:

Steenuil	Jan van Rijsewijk
Kerkuil	Gerard van de Kaa
Roek	Peer Busink
Huiswaluw	Roos Backx
Nachtwaluw	Peer Busink
Geelgors	Peer Busink
Grote gele kwikstaart	Arno Braam
Weidevogels	Peer Busink
Roofvogels	Peer Busink
Ganzentelling	Loek Hilgers
Bekentelling	Peer Busink
Ransuiltelling	Patrick Martens

Contactpersonen:

Habitatcommissies	Eric Stols
Excursies	<i>vacant</i>
Waarnemingsarchief	Eric van Gemert
Vogeltrekpost	Eric van Gemert
Stichting Beheer Kleine Landschapselementen Midden-Brabant	Dolf Gijtenbeek
Tentoonstellingscie/Bar	Nico Hilgers
Vogelcursus	Wiel Poelmans
Peregrijn	Jan van Rijsewijk

Webmaster	Job van den Hoven
------------------	--------------------------

De natuur redden, dat valt nog niet mee...

Ter gelegenheid van het 75-jarig jubileum van **Brabants Landschap** verscheen er op 8 mei in het Brabants Dagblad een speciale bijlage met een aantal artikelen over de natuur en het natuurbeleid in Brabant. In een bijna paginagroot artikel wordt de levensloop beschreven van een van de bekendste natuurmannen van Midden-Brabant....Peer Busink! Peer is naast zijn werk als docent natuurkunde, scheikunde en biologie, voorzitter van onze werkgroep. Trots kunnen we daarom zijn dat juist Peer uitverkoren is als voorbeeldnatuurbeschermer in Brabant.

Enkele uitspraken van Peer...

....Als jongen was ik altijd al geïnteresseerd in de natuur. Vooral vlinders en vogels waren mijn liefhebberij. Met een vriendje was ik daar meestal wel mee bezig.

....Het Waterschap maait net in de verkeerde tijd de waterkanten. Ik ben gaan praten of dat niet anders kon. Er ging wel tijd overheen voordat er daadwerkelijk iets gebeurde, maar uiteindelijk is het maaibeleid toch aangepast.

....Ik vind er voldoening in de basis van elk natuurgebied zo rijk mogelijk te maken. En die basis begint vaak met de insecten. Maar ja, die komen pas als de vegetatie goed is. En de vegetatie....Afijn. Alles hangt nu eenmaal samen in de natuur.

....Economische belangen gaan nog in veel gevallen voor de belangen van flora en fauna. Bovendien zijn gewoontes moeilijk te doorbreken. Dus moet ik veel praten, overtuigen, debatteren, vergaderen, organiseren, bellen. Om subsidies los te krijgen en om zoveel mogelijk mensen op de hand van de natuur te krijgen.

....Tijd om zelf de natuur in te gaan en te genieten heb ik veel te weinig. Ik inventariseer één keer per jaar natuurgebieden voor Natuurmonumenten. Dat doe ik omdat ik dan zeker weet dat ik die zondagochtenden in ieder geval buiten kom.

Wij als Vogelwerkgroep Midden-Brabant, hopen nog jaren gebruik te kunnen maken van je uitgebreide kennis en gedegen voorzitterschap.

Afsteken oeverzwaluwwand in de Leemkuilen te Udenhout.

Nico Hilgers

Met een roeiboot , een aantal schoppen, batsen, bijlen en een handzaag stonden we op zaterdag 24 maart aan de rand van de grote kuil. Om 9 uur ´s morgens, het was nog wat fris, maar warm zouden we het gauw krijgen. We, dat waren Gerard van der Kaa, Eric van Gemert, Job van den Hoven en ondergetekende.

Bij gebrek aan roeispanten werden vier schoppen als zodanig ingezet. En omdat we het idee hadden dat de boot water maakte , zetten we er meteen maar een aardig tempo in. Het eiland waar de zwaluwwal ligt , is nog een behoorlijk eind uit de kant . Onderweg kwamen we langs een ander eiland waar duidelijk een blauwe reiger op zijn nest zat . Ook aalscholvernesten en hun bewoners kwamen in zicht. Volgens Eric zijn er in de Leemkuilen al weer een kleine 30 aalscholvernesten!

de Leemkuilen

De Leemkuilen is een natuurgebied van rond de 80 ha dat ligt tussen Tilburg en 's-Hertogenbosch en wordt beheerd door Brabants Landschap.

Het eiland met de oeverwal is destijds bij de aflevering door de zandwinner (van Boxtel) in opdracht van Brabants Landschap en op advies en aanvraag van de vogelwerkgroep Midden-Brabant opgespoten. Vrijwel jaarlijks komt er een behoorlijke kolonie (tot zo'n 75 nesten) tot broeden. Wel dient er jaarlijks onderhoud aan de wal te geschieden. Hij moet steeds vers afgestoken worden. Bij de oeverwal aangekomen was al snel te zien dat het toch al weer twee of drie jaar geleden was dat de wal was afgestoken. Over de hele linie was ie begroeid met dicht braamstruweel en hier en daar wilg. Ook lagen er al enkele nesten van Canadese gans en Wilde Eend en misschien ook Knobbelzwaan. Besloten werd een strook vrij te maken waar we die nesten niet zouden verstoren. Voor handen die niet dagelijks een spa voelen, viel dit zware werk nog niet mee. We hebben gekapt, gezaagd en met de schop de wal netjes recht afgestoken over een lengte van ruim 15 meter. (Hoogte gemiddeld 2 meter).

Zoals meer natuurgebieden zijn de leemkuilen ontstaan door menselijk handelen. Vanwege de grote vraag naar baksteen na de oorlog, is er jaar na jaar leem gewonnen voor de productie hiervan. De oude- en vervallen steenfabriek is hier nog een duidelijk voorbeeld van. Plannen zijn er om deze te slopen en zo plaats te bieden voor meer natuurontwikkeling.

Inmiddels hebben de kuilen zich ontwikkeld tot een water-en moerasgebied. Hoewel het zich hier niet direct bij aansluit vormen de Loonse en Drunense duinen samen een Natura 2000 gebied vooral vanwege het voorkomen van de Kamsalamander en de drijvende Waterweegbree.

Ter plekke werd besloten om in het najaar de rest van de begroeide wal onderhanden te nemen. Vrijwilligers zijn welkom! Inmiddels was het al twaalf uur geweest en met een voldaan gevoel peddelden we weer terug naar de oever. We kozen voor de kortste route, we hadden genoeg zweetdruppels gelaten. Hopelijk zullen de oeverzwaluwen en misschien een ijsvogel snel gebruik maken van deze vers afgestoken wal!

De oeverzwaluw is de kleinste van onze drie zwaluwsoorten en tot voor kort misschien ook wel de minst bekende. Hij heeft een overwegend lichtbruine kleur en een witte buik. Zijn staart is, in tegenstelling tot de twee andere zwaluwsoorten, slechts heel licht gevorkt.

De oeverzwaluw is een insecteneter die zijn voedsel verzamelt boven wateroppervlakken. Begin april komen ze vanuit Oost-Afrika naar hier om hun eieren te leggen en hun jongen groot te brengen.

Het is ook een koloniebroeder die zijn nest maakt in steile wanden van oevers. Ze graven hun nestgangen (50 cm tot 1 m lang) met hun poten en hun snavel. De bodem van het nest is bedekt met pluimpjes en plantenstengels. De jongen worden aanvankelijk gevoederd met insecten die door de ouders werden gevangen. Na korte tijd gaan de jongen aan de ingang van de nestholte zitten om voedsel bedelen. De meeste oeverzwaluwen broeden tweemaal in het broedseizoen. De najaarstrek wordt het eerst aangevat door de jonge vogels.

Steile oevers vormden vroeger ideale nestwanden voor de oeverzwaluw. Bij gebrek hieraan zijn ze verplicht hun toevlucht te nemen tot meer kunstmatige wanden zoals afgravingen, bouwputten en zanddepots.

Zo zat er eind in de jaren negentig in opgespoten zandbergen rondom het gebied, wat later Noorderbos zou heten, jaarlijks een kolonie met meer dan 100 nesten. Nu is er een kunstmatige wand gemaakt die jaarlijks aan 10/20 zwaluwpaartjes een broedplaats biedt.

Werkzaamheden rondom kunstmatig aangelegde wanden leveren daarom zeker resultaat op. "Onze" wand bij de Leemkuilen telt dit jaar ook 17 nesten. Goed werk is er daarom verricht door Nico, Job, Eric en Gerard. Wil je ook eens meegaan? Binnenkort wordt er weer aan gewerkt.

steliëvoor?

Hoe lang ben je al lid van de vogelwerkgroep?

Ik dacht vanaf 2000, nog niet zo lang dus.

Vanwaar je interesse in vogels?

Via een vogelwerkgroep kun je het beste je ei kwijt als je iets aan vogelbescherming wilt doen. Het biedt daarnaast ook de mogelijkheid om met anderen over vogels of vogelbescherming te praten, wat ook nog gezellig kan zijn!.

Wat houdt je bij de werkgroep?

Met de vogelwerkgroep kun je georganiseerd dingen aanpakken, van inventarisaties tot eventuele beroepsprocedures.

Heb je een taak binnen de werkgroep?

Ik ben secretaris van de vogelwerkgroep en houdt me bezig met het geven van vogelcursussen.

Wat vind je van de maandvergaderingen?

Vooral de lezingen zijn vaak erg interessant. Het is dan ook jammer dat de opkomst nog al eens laag is. Wellicht dat de uitbreiding van het ledenbestand, wat toch gaande is, uiteindelijk leidt tot beter bezochte bijeenkomsten.

Wat vind je van de Peregrijn?

De nieuwe Peregrijn ziet er goed uit. Een duidelijke verbetering. Er zouden nog wat meer inhoudelijke artikelen geplaatst kunnen worden, maar die moeten uiteraard wel aangeleverd worden! Hier ligt nog een schone taak, ook voor mijzelf.

Ben je veel in het veld?

Ik kom redelijk vaak buiten. Het meeste echter voor opdrachten van broedvogelinventarisaties. Dat betreft vaak inventarisaties van uitbreidingslocaties aan stads- of dorpsranden. Die zijn meestal niet zo boeiend. Ik doe ook jaarlijks mee aan inventarisaties of tellingen van de vogelwerkgroep.

Naam:

Wiel Poelmans

Woonachtig:

Tilburg

Beroep:

Ecoloog

Leeftijd:

51 jaar

Burgerlijke staat:

Gehuwd

Kinderen:

geen

Welk gebied bezoek je het meest?

Het meest kom ik op de Regte Heide. Er zijn daar leuke ontwikkelingen gaande.

Hoe zie je de natuur in Nederland over 20 jaar?

Ik zit zelf midden in het natuurbeleid van de provincie. Veel van de plannen die zijn bedacht voor de natuur komen nu in uitvoering. Je ziet op tal van plaatsen al een positieve ontwikkeling. Als het inderdaad lukt om de waterkwaliteit van de beken weer op orde te krijgen, hebben we denk over 20 jaar weer veel mooie natuurgebieden waar veel bedreigde planten en dieren weer de benodigde ruimte hebben.

Wat is je favoriete vogel?

Ik heb niet echt een favoriete vogel, hoewel ik een warme belangstelling voor de Ekster heb. Verder kijk ik graag naar roofvogels.

Welk seizoen is voor jouw belangrijk?

Het voorjaar en de voorzomer zijn voor mij het belangrijkste. De meeste vogels zijn dan actief, hetgeen ook voor mijzelf geldt. Jammer dat deze periode altijd zo snel voorbij vliegt.

Hoe besteed je jouw vakantie?

Vrijwel al mijn vakanties besteed ik aan buitenlandse vogelreizen, een uit de hand gelopen hobby volgens sommigen in mijn omgeving. Ik geniet van de vaak ongerepte landschappen en de bijbehorende vogels. Daarnaast vind ik het leuk om daar zoveel mogelijk van te fotograferen om thuis op zijn tijd nog eens flink na te kunnen genieten.

Wat doe je in je vrije tijd nog meer?

Ik kijk ook naar vlinders, libellen en planten. Op dat soort momenten probeer ik ook het e.e.a. te fotograferen.

Heb je nog meer hobby's?

Ik kijk ook naar vlinders, libellen en planten. Op dat soort momenten probeer ik ook het e.e.a. te fotograferen.

Ook ga ik redelijk vaak naar de bioscoop en af toe naar een concert.

Wat is je favoriete boek of tijdschrift?

Een geweldig boek vond ik 'The beak of the finch' van Grant. Het boek beschrijft op boeiende wijze recent langdurig onderzoek aan Darwinvinken op de Galapagos, en legt uiteraard de link met hoe en wanneer 'survival of the fittest' en dus evolutie nu precies werken.

Wat is je favoriete vervoersmiddel?

Hoewel ik dagelijks met de trein naar Den Bosch ga, blijft de auto toch mijn favoriete vervoermiddel. Het is voor allerlei zaken het meest praktische om in de auto te stappen.

Wat is voor jouw de favoriete plek?

Ondanks dat ik vaak uithuizig ben, ligt toch binnenshuis mijn meest favoriete plek. Ik zit graag op de bank met een (vogel)boek of wat keuvelen of nadenken met een glas.

Huiszwaluwproject in Diessen

peer busink

[De veranderende situatie voor de huiszwaluwkolonie](#)

Sinds “mensenheugenis” broeden er huiszwaluwen aan de boerderij van Willem van de Sande aan de Beerse Weg in Diessen, die hier zijn melkveebedrijf runt. Willem is op de boerderij geboren en hij weet niet beter of ze zijn er altijd al geweest. Sinds 1996 wordt deze huiszwaluwkolonie door leden van de Vogelwerkgroep Midden-Brabant elk jaar gemonitord (zie grafiek 1)

Het is een tamelijk grote kolonie, elk jaar weer bestaande uit enkele tientallen nesten. Het is tevens de enige broedlocatie van huiszwaluwen in de omtrek van Diessen en Middelbeers (zie foto 1 en 2).

foto 1 De achterkant van de boerderij waar onder de overstek jarenlang tientallen zwaluwen nestelen.

foto 2 Een gedeelte van de overstek met zwaluwnesten.

In de winter 2005/2006 heeft Willem zijn bedrijf uitgebreid met de bouw van een grote koeienstal. Deze stal ligt op korte afstand en in het verlengde van de boerderij (zie foto 3).

Bij het tellen van de nesten in het daarop volgend broedseizoen van 2006 viel mij op dat aan de achterzijde van de boerderij, waar de huiszwaluwen overwegend plegen te broeden, minder nesten aanwezig waren als voorheen en dat er meer nesten aan de zijkant van de boerderij waren gebouwd. De plausibele verklaring hiervoor kon zijn, dat door de nieuw gebouwde stal de aanvliegroete nadelig werd beïnvloed, waardoor een deel van de kolonie naar de zijkant van de boerderij was uitgeweken. Dit laatste werd door de bewoners van de boerderij niet zo geapprecieerd vanwege de uitbreiding van het huiszwaluwpoep-areaal en wel nu op een plaats waar die niet zo gewenst was.

De vraag was nu of er een manier bestond om de afname van de kolonie en de verandering in plaatskeuze binnen de kolonie positief te “corrigeren”.

foto 3 De nieuw gebouwde stal in het verlengde van de boerderij met het rode dak.

De locatie van de nieuwe stal had m.i. er alle schijn van, dat deze de veroorzaker was van de negatieve aantalonontwikkeling. “Zou dezelfde stal dan misschien ook gebruikt kunnen worden om de achteruitgang van de kolonie tegen te houden of zelfs positief om te buigen?” was de controversiële vraag die gesteld werd.

[Anticiperen op de nieuwe situatie](#)

De kopse kant van de stal tegenover de boerderij bestaat uit een gemetselde muur waarop het golfplaten dak meteen aansluit. Deze “recht toe recht aan”-constructie is volkomen ongeschikt voor huiszwaluwen om hier tegen te nestelen.

Dit euvel zou eventueel opgelost kunnen worden, wanneer tegen de dakrand een overstek aangebracht zou kunnen worden. Willem vond dit een uitstekend

idee, want die zwaluwen liggen hem toch na aan het hart en ze horen tenslotte bij de boerderij, vond hij.

Een tekening gemaakt en aan enkele timmerbedrijven een prijsopgave gevraagd.

Jan Lemmens uit Hilvarenbeek bood de beste mogelijkheden.

Daarna een plan opgesteld en bij de provincie ingediend met een subsidieverzoek in het kader van soortbescherming van een Rode-Lijst-soort.

Omdat het inmiddels eind april was, werd tevens het verzoek gedaan om de procedure versneld te behandelen. Na enkele weken kreeg ik groen licht van de provincie en kon aan Jan Lemmens de opdracht worden gegeven om de overstek aan de stal aan te brengen. Toen hij de steigers opstelden om te gaan beginnen, werd al gauw met het idee gespeeld om aan de andere kopse kant van de schuur ook een overstek aan te brengen (zie foto 4 en 5).

Foto 4 Het aanbrengen van de overstek aan de nieuwe schuur tegenover de boerderij

Foto 5 En... het aanbrengen van de overstek aan de achterkant van de nieuwe schuur.

De nestgelegenheid zal hierdoor met een factor twee uitgebreid kunnen worden en het materieel, nodig voor de realisatie hiervan, was toch aanwezig.

Dus maar meteen een vervolgsubsidieverzoek bij de provincie ingediend voor het aanbrengen van een tweede overstek aan de andere zijde van de stal. Kort hierna werd ook deze gehonoreerd.

In de derde week van juni was de klus geklaard en was de stal twee overstekken rijker, aan elke kant één. Niet alleen de beoogde uitbreiding van nestgelegenheid voor een Rode-Lijst-soort werd met dit project gediend, maar ongetwijfeld zeker ook de ethiek. Want door het aanbrengen van beide overstekken, heeft deze stal beslist een statiger aanzien gekregen.

Alhoewel het broedseizoen al een eind gevorderd was, heb ik aan weerszijde van de stal onder de nieuwe overstekken drie huiszwaluw-kunstnesten aangebracht. Eén was bij het bevestigen tegen de muur op de grond gevallen en door midden gebroken.

Tot mijn verrassing werden na ca een week de kunstnesten door huiszwaluwen in gebruik genomen. Het deel wat aan het ene kunstnest ontbrak, werd door het paartje met klei aangevuld tot een volwaardig huiszwaluwennest.

Een hoopvol teken voor het volgende broedseizoen in 2007.

Broedseizoen 2007

De huiszwaluwen leken wat later teruggekeerd te zijn dan in andere jaren en begonnen merkwaaardigerwijs ook later met het bouwen van hun nesten. Mogelijk had dit te maken met het droge voorjaar, waardoor geen natte leem voorradig was om een nest te bouwen. Op een gegeven moment werd er toch gebouwd en in begin juni vlogen de eerste broedsels uit, terwijl er toen nog paartjes waren die volop aan het bouwen waren. Meestal hebben huiszwaluwen per seizoen twee broedsels, sommige drie.

In begin september kun je trouwens huiszwaluwen zien die nog jongen hebben. Dat zullen dan jongen zijn van een derde broedsel, of wat ook kan van een tweede broedsel van een paartje dat laat gestart is. Het lijkt erop dat de jongen van zo'n laat broedsel nu door meerdere oude vogels worden gevoed. Mogelijk komt die extra hulp van reeds eerder uitgevlogen jongen. Het is aannemelijk dat dit gebeurt, omdat in die tijd minder insecten voorradig zijn en omdat de tijd om weg te trekken begint te dringen. Trouwens, dat reeds uitgevlogen jongen van een eerder broedsel meehelpen met het voeren van de jongen van een vervolgbroedsel, komt bij meerdere vogelsoorten voor. De rest van de kolonie is dan al enkele weken geleden op reis gegaan naar het overwinteringsgebied ver in Afrika.

Maar waar het in dit broedseizoen vooral om ging is, of ze ook gebruik hebben gemaakt van de nieuwe en door de provincie gesubsidieerde voorziening. De eerste nesten werden tijdens dit broedseizoen gebouwd aan de boerderij, de plek waar ze al tientallen jaren huizen. Toen daar een tiental nesten tegenaan gebouwd waren, verschenen de eerste nesten onder de nieuwe overstek van de stal tegenover de boerderij. Later in het broedseizoen werden ook nesten onder de nieuwe overstek aan andere kant van de stal gebouwd.

Na een aarzelend begin werd het resultaat tenslotte toch nog erg bevredigend.

Ten eerste was vergeleken met de laatste jaren de kolonie nu kwantitatief weer wat uitgebreid (met ruim 18%). Ten tweede werd meteen in het eerste jaar van haar bestaan de nieuwe nestgelegenheid geaccepteerd. Ruim 23% van de kolonie heeft dit jaar haar nest gemaakt onder de nieuwe overstek van de koeienstal. Een aardig resultaat en een vertrouwen gevende verwachting voor de toekomst. De conclusie mag m.i. dan ook getrokken worden, dat dit project voorlopig een geslaagd project is.

Broedbiologie van de Huiszwaluw

Elke week kwam ik op de boerderij om even te kijken naar de verrichtingen van de zwaluwen.

Van andere jaren was het mij bekend dat huiszwaluwen bij het begin van hun nestbouw eerst wat leempropjes tegen de muur vastplakken. Een paartje doet dat blijkbaar op verschillende plaatsen en later kiezen ze één plek uit om daar het nest te bouwen. De zwaluw hangt dan tegen de muur en plakt het leempropje tegen de muur.

Deze propjes zitten op die plaats waar later de bodem van het nest zich bevindt. Wanneer er een leemmassa van ca 2 cm dik tegen de muur zit geplakt, dan gaan ze op deze rand zitten en gebruiken deze plek verder als werkplaats om vanaf hier het nest verder af te bouwen. Eigenlijk logisch want van binnenuit is het veel

gemakkelijker om een bolvormig bouwsel te maken. Het lichaam zelf is dan min of meer de passer die tijdens het opbouwen steeds ongeveer dezelfde cirkel beschrijft. Daarom hebben alle huiszwaluwnesten dan ook dezelfde afmetingen.

Dit laatste werd mij duidelijk toen ik huiszwaluwen wilde verleiden om onder de nieuwe overstek te gaan nestelen. Op een achttal plaatsen onder de overstek waarvan ik dacht dat het een uitstekende plek voor huiszwaluwen was om een nest te maken en waar ik met de ladder nog bij kon, had ik voordat ze teruggekeerd waren zelf van klei een rand tegen de muur bevestigd. Enkele kleiranden werden inderdaad gebruikt om er een nest op te maken (zie foto 6), maar andere randen bleken een iets te grote afstand te hebben van de bovenkant en werden daarom niet gebruikt om hun nest erop te bouwen.

Later is mij ook duidelijk geworden dat zwaluwen eisen stellen aan de plaats onder de overstek. Huiszwaluwen gebruiken bij het verlaten van het nest een vrije val om weg te vliegen. Wanneer zo'n kleirand (of kunstnest) zodanig wordt aangebracht waardoor een vrije val uit het nest niet mogelijk is, dan zal zo'n kleirand niet geaccepteerd worden om er een nest op te bouwen. Indien een kunstnest aan deze "verkeerde kant" zit, dan zal er ook geen zwaluw inkomen. Een huismus kan er dan wel gebruik van maken.

Foto 6:

De linker kleirand zit aan de verkeerde kant. De middelste kleirand is goed aangebracht omdat bij het wegvliegen uit het nest de vogel zich vrij kan laten vallen, wat links niet kan. Bij de rechter kleirand is te zien dat de zwaluw van binnenuit het nest aan het bouwen is. De aangebrachte kleirand had hier niet veel groter moeten zijn.

Uit de foto blijkt dat het aanbrengen van een hele ring niet nodig is, een kleiprop waarop ze kunnen zitten lijkt voldoende te zijn

Dat ik besloten had om enkele kleiranden aan te brengen, had ook te maken met het feit dat het een niet zeldzaam verschijnsel is dat huiszwaluwnesten breken en naar beneden vallen. Vorig jaar en dit jaar is dit hier in de ei- en jongenfase enkele keren voorgevallen. Om deze eventuele treurnis op de nieuwe vestiging te voorkomen had ik bij de schoolmiddelengrossier een broodje chamotteklei gekocht en van deze klei de randen tegen de muur aangebracht. Als ze dan op zo'n kleirand een nest zouden gaan bouwen, dan was in ieder geval het uitvallen van het nest door deze stevige klei uitgesloten.

Vlak naast de boerderij staat een even oude schuur die, alhoewel kleiner is, veel overeenkomsten vertoont met de boerderij. Onder deze overstek, die overigens ook wit is, heeft volgens Willem nog nooit een nest tegenaan gezeten. Hij ontdekte nu zelf de oorzaak. Omdat aan de onderkant van deze overstek een lat tegen de muur zit, zullen de leempopjes tegen het hout niet blijven kleven en derhalve kan dan geen nest gemaakt worden (zie foto 7).

Foto 7: De houten plank tegen de muur onder de overstek belet het vast hechten van de klei. Hierdoor heeft onder deze overstek nooit een huiszwaluwnest gezeten.

Overigens de witte kleur van een overstek is ook een bepalende factor voor de nestbouw. Deze witte kleur blijkt er namelijk voor te zorgen dat door reflectie in het nest enig daglicht komt. En dat is blijkbaar nodig.

Het vervolg

Ook Willem heeft gehoor gegeven aan de drang om met schaalvergroting van zijn bedrijf zijn bestaan in de toekomst veilig te stellen. In zijn visie echter moet natuurontwikkeling, zover dat mogelijk is, hierbij ook een plaats kunnen krijgen.

Hij gaat binnenkort beginnen met de realisatie van een tweede koeienstal. Deze wordt net zo groot en naast de bestaande stal gebouwd. Voor deze nieuwbouw heeft hij inmiddels voor de meerprijs voor het aanbrengen van overstekken aan beide zijden bij de provincie subsidie ingediend.

Bovendien wil hij ervoor zorgen dat de strook tussen de twee stallen in het broedseizoen vochtig tot nat blijft, waardoor de zwaluwen hun bouw materiaal kunnen blijven halen.

Verder is de bedoeling dat ergens op een strategische plek in de muur een gat aangebracht wordt, waarachter een kerkuilenkast bevestigd wordt. Dit hoeft elkaar niet te "bijten", want door hun verschillende voorkeur in het gebruik van een etmaal, hoeven ze elkaar niet te zien. Ook zijn plannen om andere gaten in de muur uit te sparen, waarachter in de spouwmuur nestgelegenheid wordt aangebracht voor oa ringmus en witte kwikstaart. Ook aan het aanbrengen van een vleermuisonderkomen wordt gedacht.

Met nieuwsgierigheid zal worden afgewacht hoe vertegenwoordigers van de bedoelde diersoorten in nabije toekomst op deze voorzieningen zullen gaan reageren. In de regel zullen nieuw gebouwde stallen in het buitengebied door natuurvrienden en beschermers niet met gejuich worden ontvangen. Dat zal zeker ook zo blijven.

Maar met aanpassingen zoals hierboven beschreven, kan er toch aan deze bouwsels een extra dimensie worden gegeven.

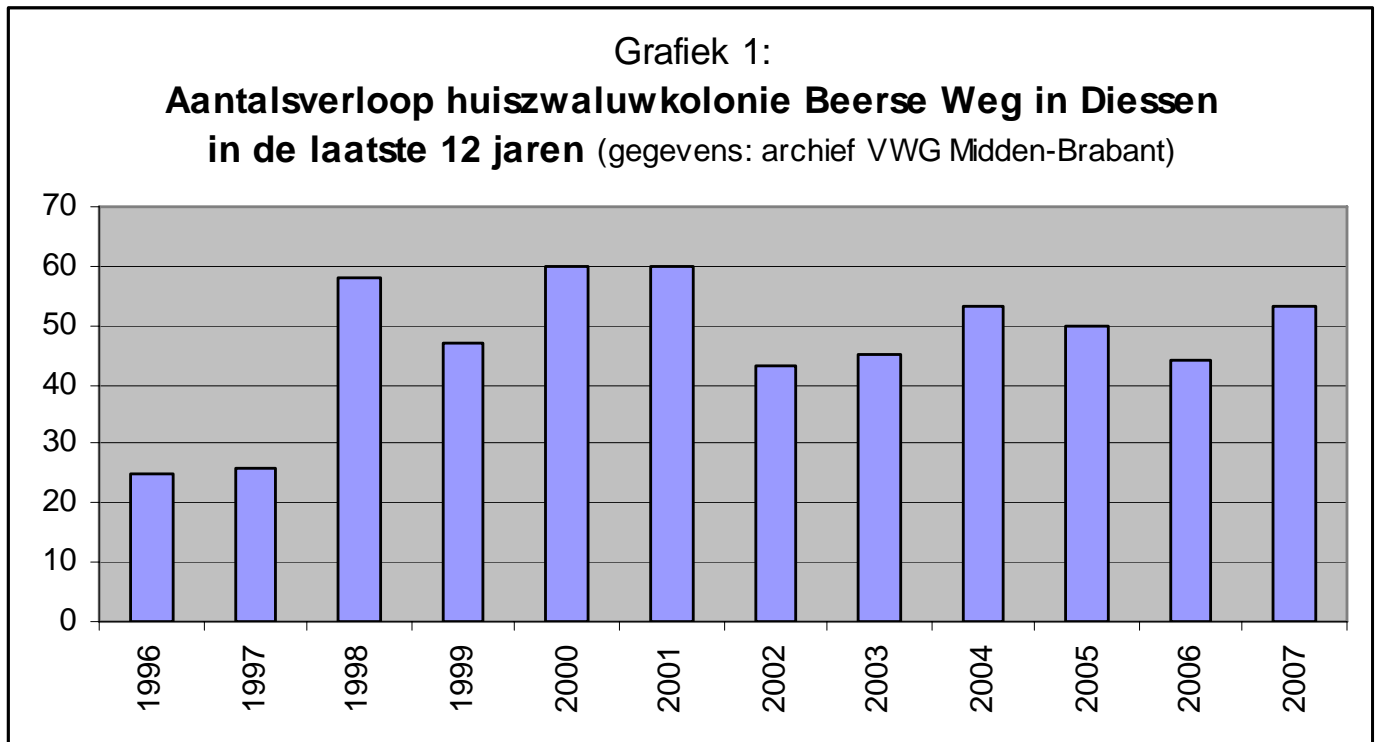

Foto 8: Jaarlijks bezoeken leerlingen van groep 8 de boerderij. Dit jaar werd ook aandacht besteed aan de broedbiologie van de huiszwaluw. Op deze foto staan de kinderen in de rij achter de telescoop die op een huiszwaluwnest is gericht.

Wanneer bovenstaande voorzieningen eenmaal zijn aangebracht en inzicht is verkregen in de functionaliteit ervan, wil ik tzt een rapportje hierover samenstellen en aan instanties zoals ZLTO aanbieden. In het spectrum van de ontwikkelingen in het agrarisch natuurbeheer kunnen m.i. bovenstaande voorzieningen zeker een plaats en functie kunnen krijgen. Wanneer u aanvullende ideeën hierover hebt, hoor ik dat graag.

Peer Busink / p.busink@gmail.com

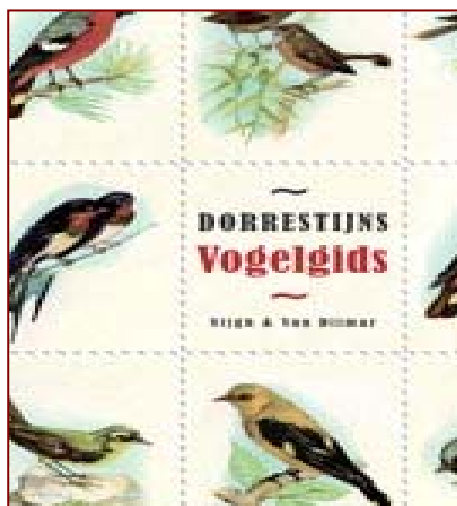
'Vroeger was ik leuk. Toen schreef ik over drank en dronkenschap, over mijn ongelukkige huwelijk, over seks en het gebrek daaraan. Goddank, al die verschrikkingen hebben nu plaatsgemaakt voor iets prettigs. Het bierglas ruimde het veld voor de verrekijker, de kastelein werd vervangen door de ornitholoog, het nachtbraken maakte plaats voor het vroeg uit de veren en de kater werd verslagen door de Wintertaling en de Appelvink.'

DORRESTIJNS *vogelgids*

Nieuw is de vogelgids van Hans Dorrestijn. Hij beschrijft op zijn geheel eigen wijze hoe hij tot het vogelen is gekomen en vertelt met vaak gortdroge humor en zelfspot over zijn waarnemingen en excursies naar het buitenland met groepjes andere vogelaars. Je hoort het hem gewoon vertellen.

Het is een mengeling van autobiografie en vogelwaarneming geworden waarin hij zichzelf bepaald niet ontziet. Het boek bevat veel foto's van vogels, sommige worden wel erg vaak herhaald maar voor de beginnende vogelaar is dat misschien wel een pluspunt want zo slijp je het beeld in je geheugen.

Voor de gevorderde vogelaar zal dit boek geen bijzondere waarnemingen bevatten maar hij zal, als hij een liefhebber is van Hans Dorrestijn zeker aan zijn trekken komen.

desteenuil

inmiddenbrabant

De achteruitgang van de Steenuil was in 2003 aanleiding voor de oprichting van Steenuilenwerkgroep Midden-Brabant.

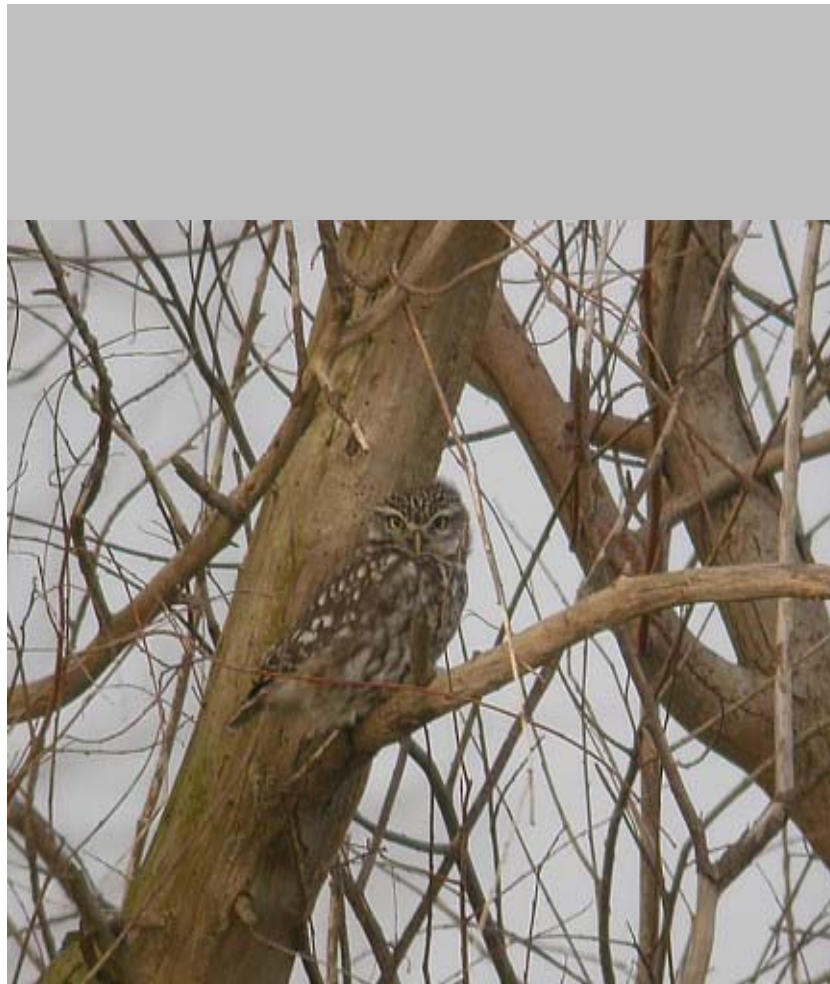
avonden op uitgetrokken in zijn gebied bij Helvoirt en heeft niet één enkel geluid opgevangen. Vorig jaar hetzelfde verhaal. Hetzelfde overkwam **Mirjam Lambermon** in het gebied Zwijnsbergen...ook nul reactie. **Paul van Kerkhoven** meldde 2 territoria in het gebied Kerkhoven bij Oisterwijk. Met Amersfoortcoördinatoren heeft hij precies de plekken aangewezen.

Bedankt iedereen voor jullie inzet. Volgend jaar reken ik weer op jullie. En zeg nou zelf. Niets is er zo mooi dan op een stille avond in het vroege voorjaar de roep te horen van een Steenuiltje!

Winter 2006/2007

Gebied Tilburg/Haaren/Oisterwijk

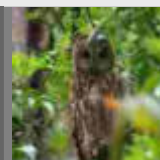
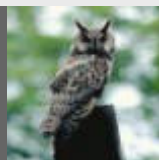
In de afgelopen periode is het rustig geweest rondom de werkzaamheden voor de Steenuil in ons gebied. Privé-aangelegenheden van enkele leden zorgden ervoor dat het hoognodige gedaan is maar ook niet meer dan dat. In december/januari hebben we nog een aantal kasten weggehangen. Aan het aanbieden van knotbomen is niets meer gedaan. Ook de inventarisatie stond op een laag pitje. Wel is het een prachtig voorjaar geweest en kon je de uiltjes op verschillende avonden spontaan horen roepen. Het idee is dat er dit jaar wat meer activiteit is dan andere jaren! **Nico Hilgers** kwam met een melding van een nieuw territorium in de Biezenmortel. **Job van den Hoven** en **Jan van Laarhoven** meldden volop actie in de Berkhoek bij Berkel-Enschot. Binnen een straal van 1,5 km² hoorden ze 3 mannetjes! Echter; het kan ook anders zijn. **Peter van Gestel** is er ook weer enkele

Voorjaar 2007

Na enkele maanden van voorbereiding was het dan zover. Vanaf begin dit jaar is uilenbescherming online....een website van en voor uilenbeschermers.

Uilen in Brabant

Start

Bescherming

Direct reageren

Educatie

Vraag en Antwoord

Formuleren

Gebiedsoverzicht

Contactpersonen

Welkom op de website "Uilen in Brabant", de website van en voor uilenbeschermers in Brabant. De interesse in natuur om het huis of op het erf wordt in Brabant steeds groter. De bescherming van uilen als dé ambassadeurs van een natuurlijke leefomgeving neemt hierdoor ook toe. Draagvlak voor bescherming van deze prachtige vogels is in deze provincie ruimschoots aanwezig, evenals een grote groep mensen die zich hiervoor als stuwende kracht wil inzetten. Het is zaak om kennis met betrekking tot bescherming, verspreiding en biotoop van uilen te verzamelen, te delen en in te zetten voor het behoud van de vier soorten uilen!

Wij hopen dat deze website een bijdrage kan leveren aan het enthousiasme voor uilen en uilenbescherming in Brabant!

Deze website is tot stand gekomen in samenwerking met Brabants Landschap

“Op het gebied van uilenbescherming wordt al veel gedaan. Ook in Oost- West- en Midden-Brabant. Toch meenden we dat het nog aan iets ontbrak. Een manier om al die beschermers, en mensen met interesse in uilen, bij elkaar te brengen. Meer openheid te bieden en laten zien wie en waar men bezig is met bescherming van voornamelijk Kerkuil en Steenuil. Het internet biedt dan uitkomst en de beslissing was snel genomen om een site op te zetten.

Vanaf het begin hebben we gestreefd naar kwaliteit en professionalisme. We vinden dat het niet zomaar gewoon een site moet zijn over uilen, daar heb je al voldoende keus in. Nee, we willen een site die zoveel mogelijk informatie kan verschaffen aan allereerst ieder die met de bescherming van uilen bezig is. Daarom zijn we blij dat vanaf het eerste begin Brabants Landschap ons hierin gesteund heeft en dat zal blijven doen. Niet alleen financieel maar ook met hun enorme hoeveelheid kennis en gegevens. Dit aangevuld met prachtige foto's van bekende fotografen brengt het tot een site die zowel informatief als kwalitatief op hoog niveau moet komen staan.

De komende tijd is de site nog voor een groot gedeelte in opbouw zodat niet alle onderwerpen al bekeken kunnen worden. Wijzelf hebben een eerste aanzet gegeven en verder is het de bedoeling dat we met een aantal andere mensen verder aan de ontwikkeling van de site gaan werken. Wie dat zullen zijn is op dit moment nog niet duidelijk. Heb je op/aanmerkingen of iets te melden; er is mogelijkheid om te reageren”.

Jan van Rijsewijk en Job van den Hoven

www.uileninbrabant.nl
samen maken we er iets moois van

Resultaten 2007

Gebied 51 Tilburg *Udenhout / Loon op Zand / Berkel- Enschoot*

Jan van Rijsewijk/Kees van de Poel/Jan van Laarhoven/Job v.d. Hoven

■ broedgeval in nestkast
■ territorium

■ vrij broedgeval
■ gezien/gehoord/braakballen

Waren de verwachtingen dit jaar hooggespannen; in ons gebied Tilburg (51) vielen de resultaten toch wat tegen. Hierbij moet worden vermeld dat er hier en daar door omstandigheden weinig tijd is besteed aan inventarisatie en kastcontrole. 2 broedgevallen in een nestkast. In één daarvan is het broedsel mislukt, waarschijnlijk door roof. Rond de Loonse Molenstraat en Vijfhuizen was het onverwacht stil dit jaar. Verder 4 zekere vrije broedgevallen. Ook horen we op steeds meer

plaatsen Steenuilen en vinden we braakballen in sommige nestkasten. Opmerkelijk was de activiteit van Steenuilen in de Berkhoek. Ter plekke zeker 1 vrij broedgeval. Dat steenuilenpaartje vertikt het, ondanks dat er al jaren enkele kasten in de directe omgeving hangen, om in een nestkast te gaan broeden. Belangrijk is een goede kennis van het gebied waar je actief bent. Weten wat er zich allemaal afspeelt. Wordt aan gewerkt!

Victor Retel Helmrich

“DE
VOGELWERK GROEP ZOU
ZICH MEER MOETEN
BEZIGHOUDEN MET
AANSTURING VAN
BELEID TAV NATUUR EN
LANDSCHAP DAN TE
WAKEN EN TE AGEREN
TEGEN ONGEWENSTE
ONTWIKKELINGEN”.

Deze stelling kwam vorige week in me op tijdens mijn wekelijks rondje hardlopen langs de Ley in Goirle waar ik woon.

Ik rende die avond langs de boerderijen van het buurtschap Breehees en zag de voor mij mogelijk laatste Huiszwaluwen van het seizoen druk doende om hun nog niet vliegvlugge jongen van voedsel te voorzien. Twee nesten waren nog bewoond, zag ik in de gauwigheid. Het leek me dat ze láát waren met hun broedsel. Ik vroeg me af: laat gearriveerd of zou door de natte zomer het eerste broedsel mislukt zijn of was het soms een tweede leg? De vragen bleven niet lang hangen en ik rende voort tussen de boerderijen van deze zo vogelrijke buurt. Nog voor ik op het zandpad door het bos was aanbeland had ik groepjes Ringmussen, Groenlingen, Boerenzwaluwen, een Witte kwikstaart, een Zwarte specht en Patrijzen gezien. Zoveel soorten! Geen wonder dacht ik in zo'n omgeving met oude boerderijen en open schuren op erven met veel ruigte en struiken. Ook de ideale ligging van de bebouwing tussen de uitgestrekte bossen van Gorp en Rovert en het oude beekdal van de Rovertse Ley maakt dat deze plek zo rijk aan soorten is.

In het bos passeerde ik eerst Gorp de Ley om daarna over een lang zandpad richting Turnhoutse baan te lopen. Minutenlang liep ik langs een honderden meters lange haag van coniferen van fruitkwekerij de Braaken. Die haag staat er al enkele jaren maar ik kan me nog herinneren dat je door een omheining van draad langs de lange rijen laagstammen kon kijken. Gek dat ik nu pas de omvang van de haag gewaar werd. Rennend over het zandpad be kroop me een gevoel van onbehagen. Coniféren! Jee, wat is hier een geweldige kans voor de natuur blijven liggen! Een eenvoudige beslissing had hier een effectieve natuur- en landschapsontwikkeling tot stand kunnen brengen. Wat een rijkdom aan vlinders, vogels en kleine zoogdieren zou deze haag van wel 2 km lengte kunnen bezitten als niet voor coniferen maar voor een gemengde haag van sleedoorn, vlier, beuk, els, es of veldesdoorn, was gekozen en wat een impact zou dat hebben gehad voor de omringende omgeving, zowel voor de beleving van het landschap als voor de verspreiding van soorten.

De kweker of grondeigenaar heeft natuurlijk voor de meest economische oplossing gekozen. Voor hem een logische keuze. Maar het steekt dat hier, waar in één klap 2 km biodiversiteit tot stand gebracht had kunnen worden, in “natuurbeschermingsland” bij niemand een belletje is gaan rinkelen. De eigenaar van de grond of de kweker had een alternatief aangereikt moeten worden voor een ecologische keuze met behoud van zijn economisch voordeel. Er is subsidie mogelijk bij de provincie, er bestaat een Stichting Kleine Landschapselementen bij Brabants Landschap en biodiversiteit is een belangrijk politiek item in de gemeentelijke en provinciale politiek. Waarom blijft het zo vaak bij een papieren beleid en wordt er zo weinig proactief gehandeld? Proactief contacten leggen om op grond van gelokaliseerde natuur(ontwikkeling)potenties het natuur- en landschapsdoel te verdedigen en voorstellen te doen die te verwezenlijken. Alleen maar gaan zitten wachten tot grondeigenaren zelf het initiatief nemen is m.i. een veel te afwachtende houding en neigt naar een soort van fatalisme. Andere belangengroepen daarentegen, denk aan ontwikkelaars, land- en tuinbouworganisaties, recreatieondernemers, e.d. zijn alles behalve afwachtend in hun drang naar groei en exploitatie van landschappelijk waardevolle terreinen.

Dit alles in looppas overpeinzend kwam ik via de Boerderijcamping Breehees weer terug in het buurtschap waar ik eerder door was gekomen. Links van me keek ik het beekdal in waar verderop nabij de bebouwde kom van Goirle de beek kunstmatig meandert. Een landschapsverfraaiing van het Waterschap die miljoenen moet hebben gekost. Met het zicht op de kerktoren van Goirle liep ik in straf tempo door maar bedacht me dat in en aan dit beekdal vanaf de bebouwingsgrens tot aan de Rechte Heide en de bosrand achter me, zeker een drietal projecten in de pijplijn zitten die een flagrante bedreiging vormen voor dit nog zo fraaie landschapstype. De gedachte dat Goirle in navolging van Tilburg hoogbouw laat verrijzen deed me huiveren en de gedachte dat de sportterreinen van VOAB de sprong zullen maken naar de overzijde van de Turnhoutse baan en daarmee de rust en beleving van de Rechte Heide om zeep helpen, doet daar niet voor onder, evenals de plannen voor bebouwing aan het beekdal. Bebouwing die onder de formule van Nieuwe Landgoederen, ondanks het tijdelijk verzet van de gemeente, een grote kans van slagen hebben.

Breehees 2007

Het dorp naderende groeide bij mij het besef dat deze bedreigingen een realiteit zijn.

Je kunt dan gaan zitten wachten en hopen dat het nog lang zal duren of eventueel d.m.v. procedures de procesgang vertragen maar beter lijkt me de plannen, in een zo vroeg mogelijk stadium, proberen te overzien en onder de aandacht van het publiek te brengen. Een belangrijk hulpmiddel hierbij is het gebruikmaken van beelden zoals landschapsfoto's en kaarten die we volgens verschillende scenario's bewerken. Daarbij speelt een andere manier van kijken een belangrijke rol: naast het zien van bedreigingen, meer nog dan nu een oog ontwikkelen voor kansen. Met onze gebiedskennis en de in de loop de jaren opgebouwde kennis van vogels en landschap, zijn wij hiertoe in staat en ligt hier voor ons m.i. een taak weggelegd.

Open schuren en rommelhoekjes genoeg

Stel dat het plan voor de bebouwing aan het beekdal zoals hierboven genoemd, daadwerkelijk in uitvoering gebracht gaat worden, dan zou dat m.i. alleen kunnen als in het bestemmingsplan eisen worden vastgelegd t.a.v. maatregelen die het beekdallandschap versterken en het ecologisch milieu voor vogels verbeteren. Als Vogelwerkgroep zouden wij ons moeten inzetten om met name de omschrijving van de kwaliteit van deze maatregelen veilig te stellen. Het bestemmingsplan blijft het enige wettelijke middel om zoiets af te dwingen.

Prachtig heiderestant in Gorp de Leij

Weer op adem komend bij het oversteken van de Leij, nam ik me voor deze prikkelende gedachte maar eens op papier te zetten om hierover ook jullie mening te horen.

Twee kilometer coniferenhaag (Thuja)

test je kennis

Welke vogels herken je.

1.

2.

3.

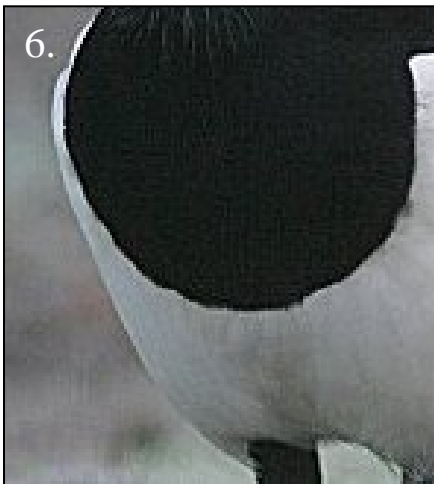
4.

5.

6.

7.

8.

9.

10.

De 1ste letters vormen samen weer de naam van een vogel. Zet ze nog wel op de juiste volgorde!

Uitslag vind je verderop in de Peregrijn.

Vogelen
op de
nieuwe
site van
vogelwerk
groep
Midden-
Brabant

Job v. d. Hoven realiseert een nieuwe website waarin de structuur van de vereniging tot z'n recht komt en toch de herkenbaarheid met het verleden (de oude site) overeind blijft.

De vraag om de website door een lid uit eigen gelederen te laten maken wordt hiermee beantwoord. Ik wil mijzelf als webmaster van de Vogelwerkgroep hier graag aan jullie voorstellen en in het kort vertellen welke ideeën ik heb om de website verder te ontwikkelen.

Mijn naam is Job vd Hoven en ik woon in Berkel-Enschot. Ik ben getrouwd met Sabine en wij hebben samen twee kinderen Milou en Wouter. Voor de zomervakantie heb ik een start gemaakt met de website, waarbij ik eerst wat oriënterend werk heb gedaan. Daarbij heb ik de doelstelling van de werkgroep ter hand genomen. De informatie op de website heeft als doel alles te omvatten wat komt kijken bij het goed functioneren van de werkgroep. Dit betekent dat er breed is gekeken en de sitemap er als volgt uit ziet:

Sitemap

Home page

- Nieuws
- Webwijzer
- Zoeken
- Colofon

Vereniging

- Activiteiten
- Geschiedenis
- Peregrijn
- Lid worden
- Contact (personen)

Activiteiten

- Veldwerk
- Voorjaarsfenologie
- Najaarsfenologie
- Natuurbescherming
- Excursies
- Lezingen

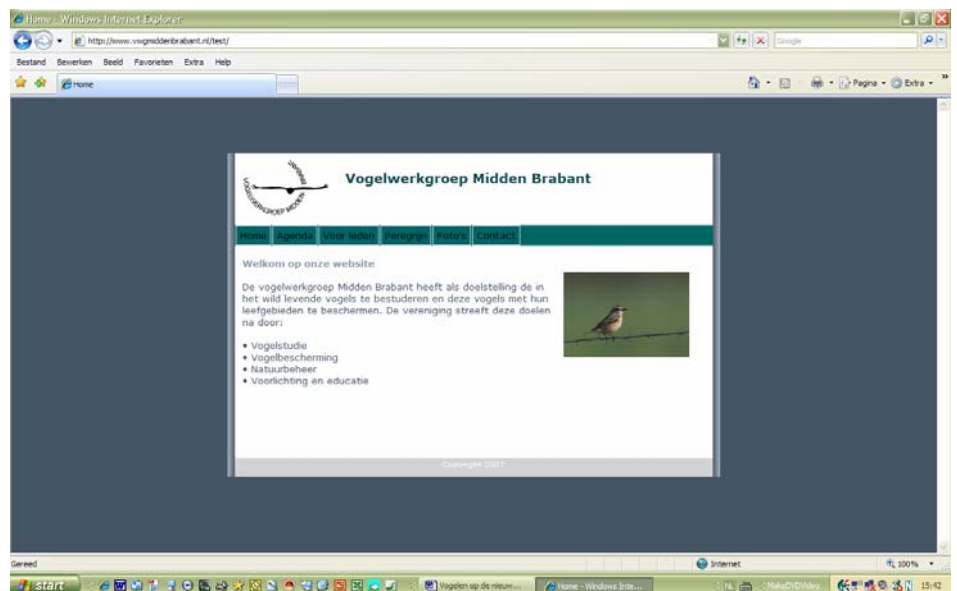
Waarnemingen

- Vogelkijk punten
- Toponiemenkaart
- Actuele waarnemingen
- Onregelmatige gasten
- Foto's waarnemingen

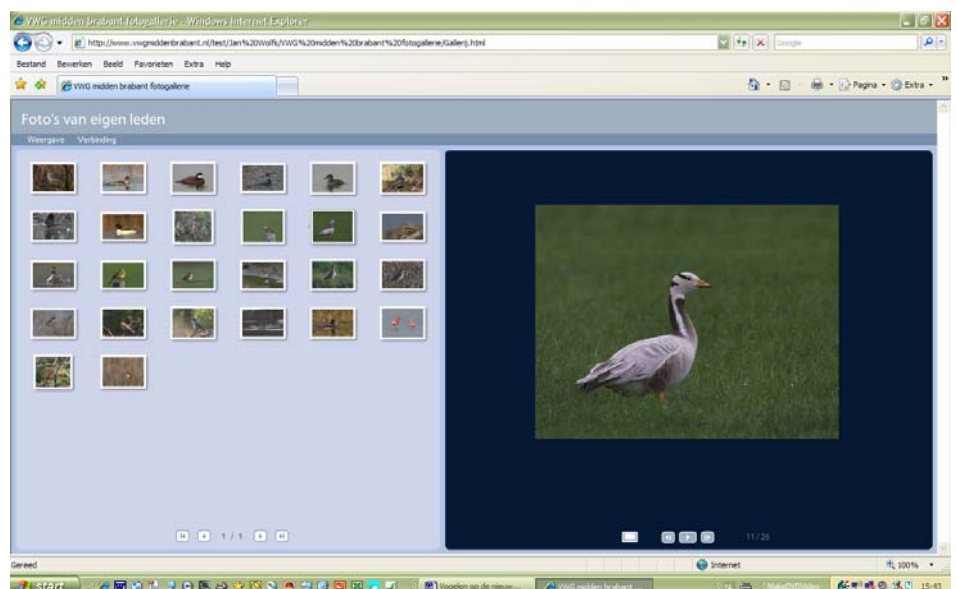
Links

Site map

Homepage

Voorbeeldpagina

De inhoud van de website zal verder nog moeten worden uitgewerkt door leden van de vogelwerkgroep Midden-Brabant. Het bestuur is verantwoordelijk voor de aansturing en de inhoud van de website. Voor het doen slagen van de site is inhoudelijke informatie over vogels en natuurbescherming in Midden-Brabant noodzakelijk. Omdat leden het druk hebben met vogelen en natuurbescherming kun je niet van hen verwachten dat informatie en een kritische nood vanzelf komt. Een website maken is namelijk een hele klus, maar vraagt eerder nog de nodige aandacht en kennis wanneer je als werkgroep jezelf wilt profileren. Een redactieraad zou daarbij wenselijk kunnen zijn, mits hier genoeg draagvlak voor bestaat binnen de vogelwerkgroep! Deze redactieraad kan informatie aandragen om met elkaar van gedachte te wisselen over de te informatie die op de website wenselijk is.

Om je een beeld te geven van de website in zijn nieuwe jasje kun je kijken op <http://www.vwgmiddenbrabant.nl/test/>

Hopend dat we met een nieuwe website meer kunnen genieten van het vogelen in Midden-Brabant wens ik iedereen succesvolle najaarswaarnemingen.

Hartelijke groet van Job

Uitslag test je kennis

1. Ransuil
2. Sprinkhaanzanger
3. Oeverloper
4. Europese kanarie
5. Patrijs
6. Ekster
7. Lepelaar
8. Eider eend
9. Nijlgans
10. Tjiftjaf

Zet nu de 1ste letters in de juiste volgorde en je krijgt een vogelnaam.
Uitslag verderop in de Peregrijn.

Broedvogels van het waterretentie gebied Logtse baan in 2006

Wiel Poelmans

Inleiding

Leden van Vogelwerkgroep Midden-Brabant hebben in 2006 een broedvogelinventarisatie uitgevoerd van het waterretentiegebied Logtse Baan. Dit retentiebekken kent door de gekozen inrichting een zeer hoge (onnatuurlijke) dynamiek. Na aanhoudende regen bovenstrooms kan de waterstand in korte tijd flink oplopen en een groot deel van het gebied onderwater zetten. Dit zou voor grondbroeders of voor soorten die laag in de begroeiing broeden, negatieve gevolgen kunnen hebben. Doel van het onderzoek was dan ook, naast het bepalen van de samenstelling van de broedvogelbevolking, een beeld te krijgen van het broedsucces van een aantal relevante soorten. De beoogde bezoekfrequentie (eenmaal per week) kon echter niet worden gehaald. Tevens bleken bepaalde delen van het gebied zonder kano niet te overzien. De tweede doelstelling kon daarom niet worden gerealiseerd. Dit artikel beperkt zich dan ook tot het geven van een overzicht van vastgestelde broedvogels.

Beschrijving van het gebied

In de winter 1999/2000 is het retentiebekken de Logtse Baan aangelegd met als doel het realiseren van een overstromingsvlakte om overtollig beekwater op te kunnen vangen. Het gebied is onderdeel van het beekdal van de Beerze en ligt tussen Viermannekensbrug en de Logtse Baan (grotendeels) binnen de gemeente Oirschot. De oppervlakte is ca. 60 ha. De noordkant grenst aan de Smalbroeken, behorend bij het natuurgebied De Campina. Onderdeel van het inrichtingsplan van het retentiebekken vormde de hermeandering van de Beerze (zie luchtfoto). Tevens is het profiel van de beek sterk gewijzigd (verondiept en versmald) om overstromingen te genereren. De verrijkte toplaag van de bodem van dit voormalige landbouwgebied is grotendeels verwijderd. De vrijkomende grond is gebruikt om glooiende kades aan te leggen aan de buitenranden van het gebied om de aangrenzende landbouwgronden te vrijwaren van overstromingen. De hoger gelegen Logtse Baan zelf voorkomt dat smerig beekwater de schraallanden van de Smalbroeken kan bereiken. Overtollig beekwater kan indien nodig via de Heilooop omgeleid worden. In het zuidwestelijk deel van het gebied ligt een gemaal. Hiermee kan tijdens regenval water afkomstig van richting Tilburg gelegen landbouwgronden in het retentiebekken worden gepompt. Dit retentiebekken staat voor een groot deel van het jaar (ca. 100 dagen/jaar) gedeeltelijk onder water, en inundeert volledig bij hoge afvoeren van de Beerze. Het retentiegebied is tevens als natuurontwikkelingsgebied opgenomen in de ecologische hoofdstructuur

van Noord-Brabant. Na de inrichting is het gebied overgedragen aan Natuurmonumenten. Beoogd was om een natuurlijke beekoverstromingsvlakte te ontwikkelen, die tevens als gestuurde waterbergingslocatie (voor de zg. calamiteitenberging met een frequentie van minder dan één keer per 25 jaar) ingezet kon worden. Door de regelmatige overstroming met eutroof water is een ruige vegetatie ontstaan waarin op veel plaatsen Pitrus domineert. Riet is slechts beperkt aanwezig. Op enkele plaatsen zijn zeldzame soorten gevonden als Waterlepelkje, Stijve moerasweegbree, Rijstgras en Schildereprijs, die wijzen op bijzondere (kwel)omstandigheden. Ingeschaard huisvee (jongvee) moet voorkomen dat het gebied dichtgroeit met bos.

Methode van onderzoek

Het veldwerk is uitgevoerd door P. Busink en W. Poelmans. Het gebied is in broedseizoen zesmaal in de vroege ochtend bezocht. Hierbij zijn alle toegankelijke delen van gebied doorkruist. Eén ronde nam (bij een lage waterstand) ongeveer zes uur in beslag. Tevens zijn twee avondbezoeken gebracht waarbij vooral vanaf de kades werd geïnventariseerd. Er is alleen onder gunstige omstandigheden geïnventariseerd. De gegevens zijn volgens standaardcriteria voor grootschalige broedvogelkarteringen geclusterd.

Soort	Aantal paren/territoria
Knobbelzwaan	2
Canadese gans	5
Tamme gans	1
Nijlgans	1
Bergeend	1
Wilde eend	13
Krakeend	6
Zomertaling	6
Kuifeend	2
Waterral	8
Porseleinhoen	4
Waterhoen	4
Meerkoet	10
Kievit	1
Watersnip	3
Koekoek	1
Grote bonte specht	1
Merel	1
Blauwborst	18
Nachtegaal	1
Roodborsttapuit	7
Bosrietzanger	2
Kleine karekiet	9
Rietzanger	1
Sprinkhaanzanger	9
Grasmus	22
Spreeuw	1
Vink	1
Rietgors	60

Bespreking resultaten

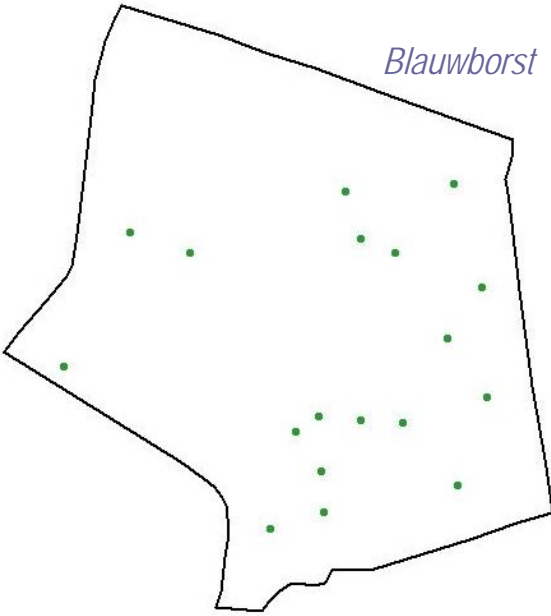
Er zijn 29 broedvogelsoorten vastgesteld. In onderstaande tabel zijn alle soorten met het vastgestelde aantal territoria of paren opgenomen.

Van Krakeend, Zomertaling en Waterral zijn met de toegepaste werkwijze en de gegeven terreinomstandigheden de exacte aantallen lastig te bepalen. Het aantal paren kan in werkelijkheid nog hoger hebben gelegen.

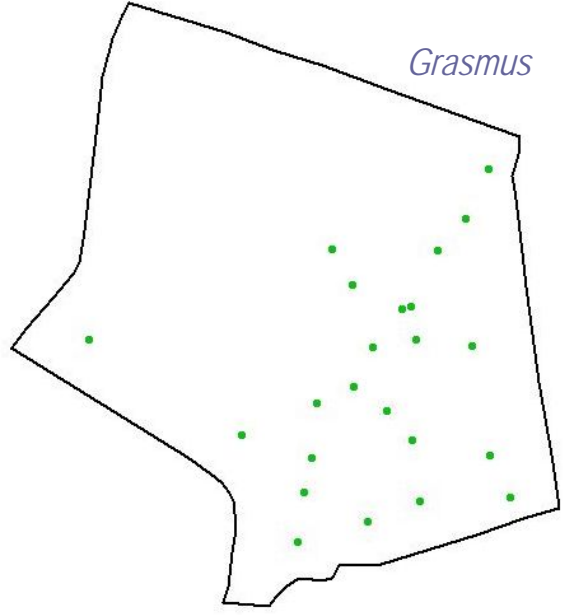
Zoals verwacht mag worden, domineren moeras-, water- en ruigtevogels het plaatje. Meest bijzondere soorten zijn Bergeend, Zomertaling, Waterral, Watersnip, Blauwborst, Rietzanger en Sprinkhaanzanger, allemaal schaarse of zeldzame soorten in Midden-Brabant. Voor sommige soorten zijn ook respectabele dichtheden vastgesteld, zoals voor de Zomertaling (10 paar/100 ha), Waterral (13,5 paar/100 ha), Porseleinhoen (6,5 paar/100 ha), Blauwborst (30 paar/100 ha), Sprinkhaanzanger (15 paar/100 ha) en Rietgors (100 paar/100 ha). Grote bonte specht, Merel, Spreeuw en Vink zijn gebonden aan een handvol oude, deels afgestorven wilgen en populieren die al in het gebied aanwezig waren.

Hieronder zijn de verspreidingskaarten van een aantal soorten opgenomen.

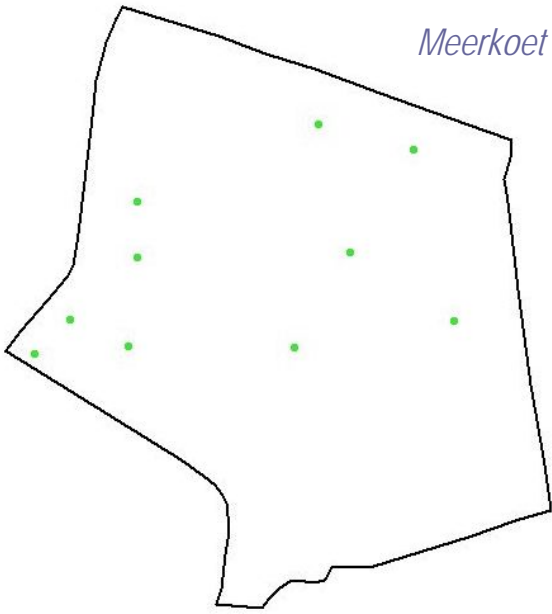
Blauwborst

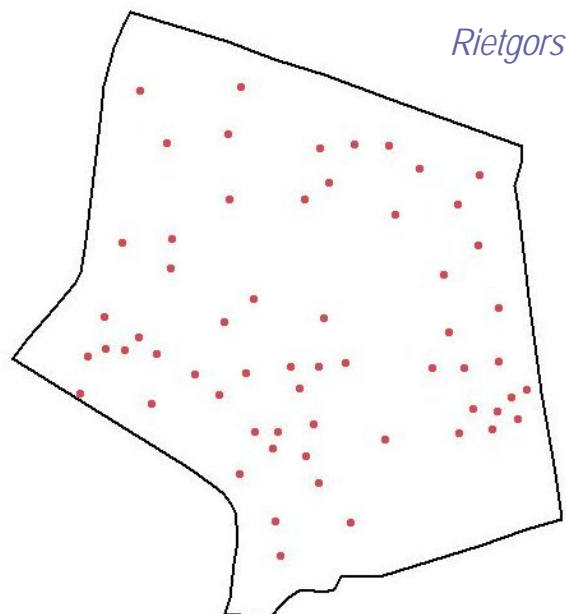
Grasmus

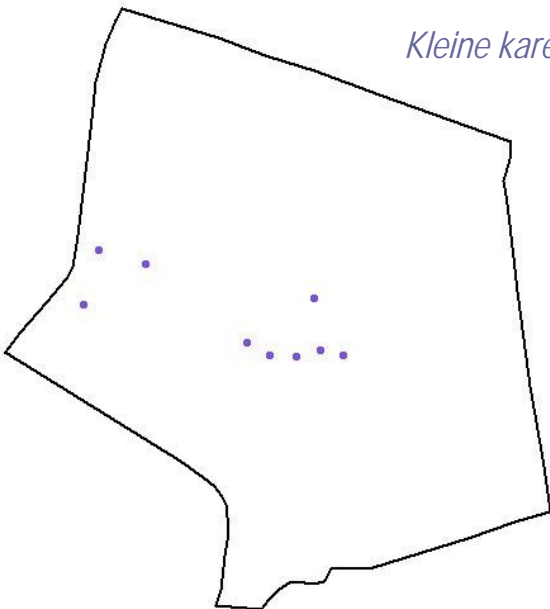
Meerkoet

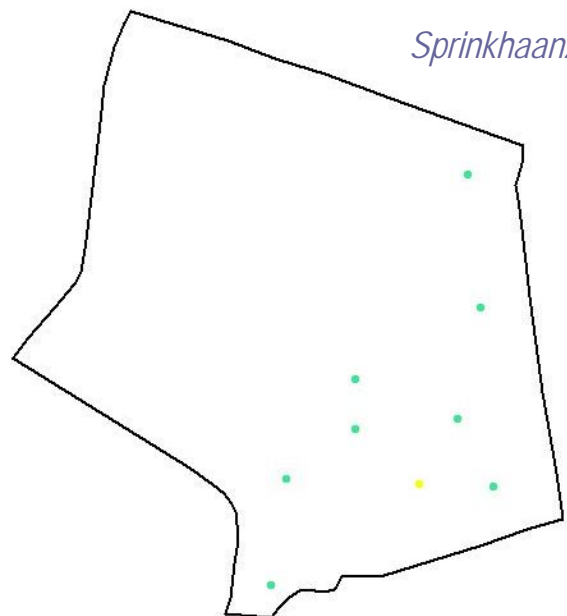
Rietgors

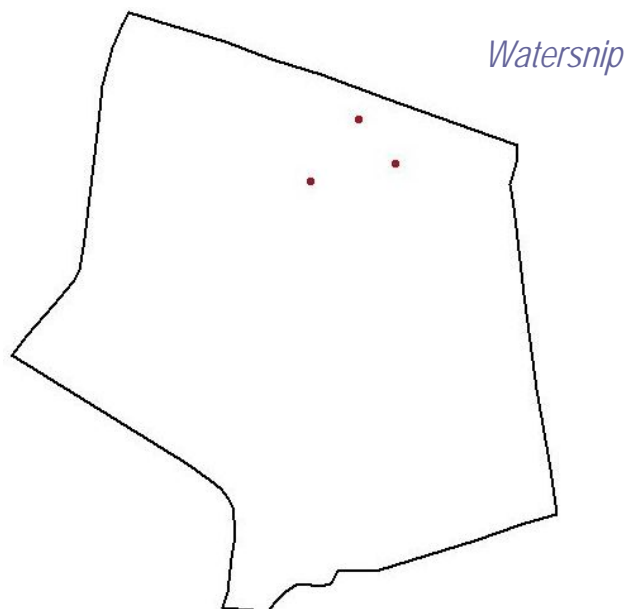
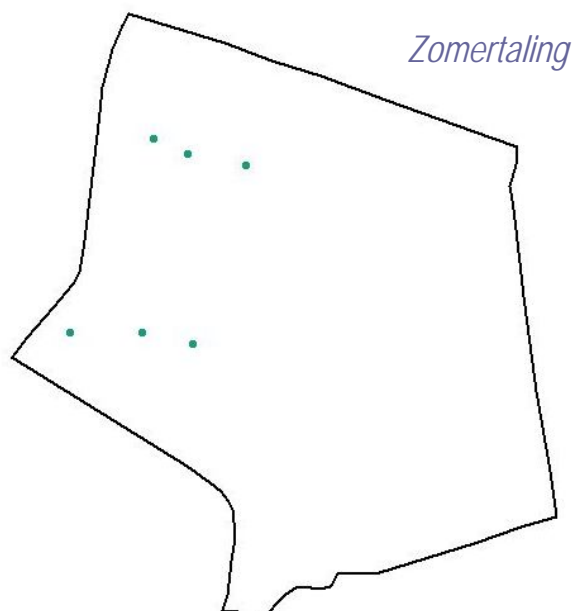
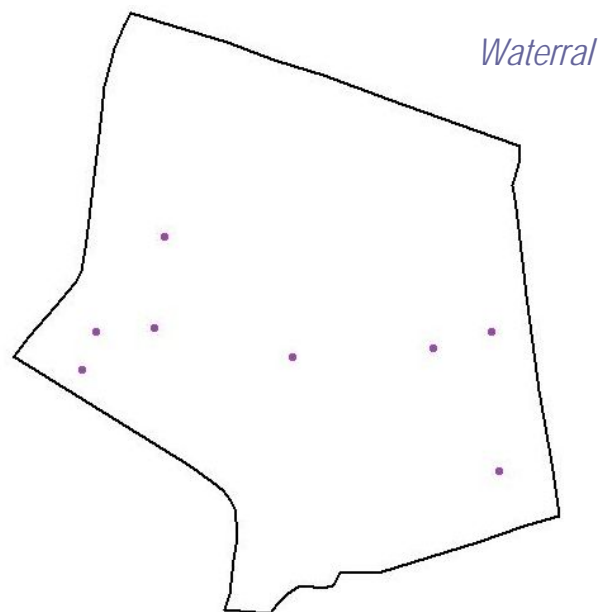
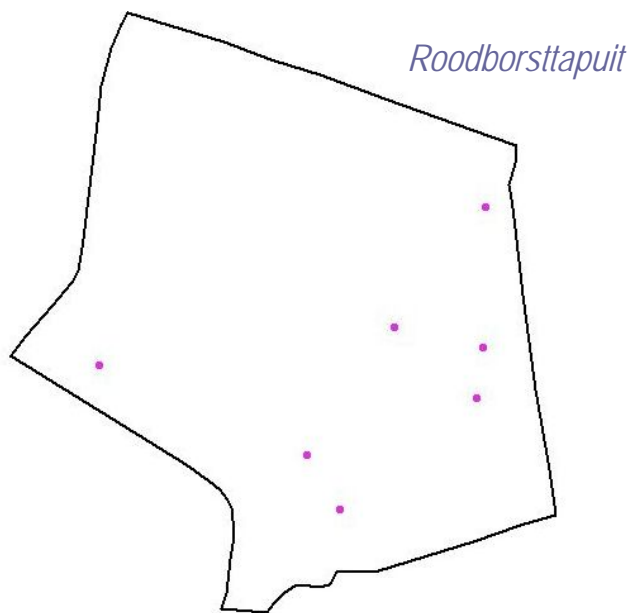

Kleine karekiet

Sprinkhaanzanger

Discussie en aanbevelingen

Op basis van de soortenlijst en de gevonden aantallen kan geconcludeerd worden dat de overstromingsvlakte van belang is voor een aantal bijzondere broedvogelsoorten. Zoals al in de inleiding is aangegeven, kon het oorspronkelijke doel, het bepalen van het broedsucces van een aantal soorten, niet worden waargemaakt. Alleen van de Bergeend en Canadese gans zijn jongen gezien. Of de hoge dynamiek in het gebied leidt tot overstroming van nesten, en daarmee effect heeft op de broedresultaten van bepaalde soorten, is dan ook niet aan te geven. Ook de toegepaste beweiding kan een negatieve invloed hebben op het broedsucces van groundbroeders. Het verdient dan ook sterk de aanbeveling het oorspronkelijke onderzoeksidee opnieuw op te pakken en uit te voeren. Ook zou met de eigenaar en waterbeheerder de mogelijkheid verkend kunnen worden of met 'finetuning' van het beekprofiel en gemaal- en waterafvoerbeheer een meer natuurlijke beekoverstromingsvlakte is te realiseren.

Groenling

Chloris chloris

Best kleurrijk, maar toch onopvallend, dat zijn Groenlingen. De vrouwtjes zijn wat saai bruinig grijs, de mannetjes hebben veel groen met opvallend geel in de vleugels en op de stuit. Groenlingen zijn algemene broedvogels die in heel Nederland voorkomen en broeden in parken, grotere tuinen en terreinen met struikgewas. In de zomermaanden hangen ze vaak wat in de buurt rond, zonder echt in de tuin te komen. In de winter verschijnen ze regelmatig op voedertafels. Ze hebben echter een voorliefde voor rozenbottels. Met hun krachtige snavel is het openhalen van die rozenbottels een peulenschil. Nog nooit een Groenling van dichtbij gezien? Dan is het aan te bevelen een kijkje te nemen in de buurt van rozenbottels. Een ruime kans dat een groepje Groenlingen zich te goed doet aan de vruchten, even wegvliegt en weer terugkomt.

Einduitslag

test je kennis

STEENLOPER

De Stichting GIMB streeft energiezuinige, ecologisch verantwoorde woningbouw na die tot stand komt via het zgn. collectieve particuliere opdrachtgeverschap (CPO).

De doelstelling van de stichting is een rechtstreeks gevolg van de maatschappelijke noodzaak om de bestaande praktijk van het bouwen bij te stellen t.a.v. de volgende aspecten:

- **een substantiële reductie van de CO2** door toepassing van innovatieve technieken
- **duurzamer bouwen** door slimme architectuur met een verstandig gebruik van ruimte en materiaal
- **meer zeggenschap geven aan bewoners** bij de totstandkoming van hun woning en woonomgeving door als bouwer zelf de rol van ontwikkelaar op te nemen
- de **diversiteit in de woningbouw vergroten** door te bouwen in CPO
- **ecologische duurzaamheid en biodiversiteit** te waarborgen door gebouw en landschap integraal te ontwerpen

Het bouwen in collectief particulier opdrachtgeverschap heeft sinds kort een wettelijk kader gekregen en verplicht gemeenten ruimte te geven aan dit soort van bouwinitiatieven.

Droomde u er altijd al van om uw woning en woonomgeving in eigen beheer te bouwen dan is hier de kans. De stichting kan u als toekomstige eigenaar/bewoner hulp bieden in het traject om te bouwen met uw toekomstige burens.

Voor aanvraag van informatie kunt u een e-mail verzenden naar:

gimb@home.nl

Stichting Geïntegreerd Innovatief Milieubewust Bouwen
Thomas v. Diessenstraat 32 5051 RK Goirle

partyrestaurant

De Nieuwe Hoef

Welkom
en geniet
van de
rust en
de ruimte

Midden op een van de mooiste landgoederen van de stichting Het Noord- Brabants landschap, tussen Goirle en Poppel, ligt aan het eind van een door prachtige beuken omzoomde oprijlaan, party restaurant De Nieuwe Hoef.

HET IS MOGELIJK JE TE
ABONNEREN OP

Peregrijn

verschijnt elk half jaar

**Een abonnement kost
€12.50 per jaar.**

**Je kunt je opgeven via
info@vwgmiddenbrabant.nl**
